

Můj otec, moudrý a vážný muž, radil mi opravdově a výborně, aby mě odvrátil od mých úmyslů, které poznával. Jednou zrána zavolal si mě do svého pokoje, k němuž byl nemocí připoután, a velmi vroucně se mnou o tom rozprávěl. Cože jiného, tázal se mne, než nestálá krev tě nutká, abys opustil otcovský dům a rodnou končinu, kde tě dobře znají a kde bys mohl přičinlivostí a pílí dosáhnouti štěstí pohodlného a radostného života. Vyprávěl mi, že jenom zoufalci nebo lidé žádostiví neobyčejného osudu se ženou do ciziny za dobrodružstvím, buď aby se obohátili, nebo aby se proslavili neobyčejnými skutky, které vybočují z dráhy obvyklého života. Pravit, že tyto věci jsou buď příliš nad mé síly, nebo příliš mne nedůstojné; že já náležím k střednímu stavu, nebo, jinými slovy, k lepší vrstvě nižší třídy, o které se zkušeností přesvědčil, že je nejlepším stavem na světě a nejpříznivější ve zdejšímu štěstí. Tu není bídy a soužení, lopoty a útrap těch, kteří jsou odkázáni na své mozoly, ani pýchy a hršného nadbytku, domyšlivosti a závisti vyšších stavů. Po-dotkl, že nejlepším důkazem blaženosti středního stavu je závist, s jakou naň pohlížejí všichni ti, kteří k němu nepřislušejí; že i králové žalují často na neblahý osud svého rodu a přejí si žít uprostřed obou krajností, neobtěženi ani bídou, ani údělem vznešených stavů. I mudréc dosvědčuje, že jediné střední stav poskytuje právě uspokojení, když si žádá, aby ušetřen byl údělu bohatství i bídy.

Otec mě prosil, abych pohlédl, jak útrapy života valnou většinou pronásledují nejnižší a vznešené vrstvy lidstva, kdežto střední stav jsou nejméně postiženy, poněvadž nejsou vydány tak mnohým zvrátům osudu, který zmltá vznešenými, aniž trpí tak četnými chorobami a nesnáze-mi ducha i těla jako ti, kdož buď neřestným, rozkošnickým a výstředním životem, nebo vysilující lopotou, strádáním a hladem upadli do nemoci, které jsou přirozeným důsledkem takového života. V životě středního stavu daří se však všeliké ctnosti a všem druhům radosti; v něm je spokojenost a dostatek. Klid, strídmost, pokojná mysl, zdraví, družnost, všechno příjemné vyraženi a žádoucí zábava jsou požehnáním střední cesty života, po které kráčíme světem nerušení a bez obtíží, nezplaho-

žení lopotou nebo námahou duševní; není nám usouzeno otročit pro

skývu denního chleba, znepokojovat se zmatenými poměry, které duši okrádají o mír a tělo o klid; ani závist, ani utajená citižádost nezřítají naše nitro. Umírnění ubíráme se poklidně světem, chutnajíce sladkost života, aniž okoušíme jeho hořkosti, cítíme se v něm šťastni a den ode dne se učíme lépe ho užívat.

Potom mi otec domlouval se vši vážností a co nejvroucněji, abych zanechal počestlosti, abych se nevrhal střemhlav do nesází, jichž mne chtějí ušetřit poměry, v kterých jsem se zrodil. Připomínal, že se nepotřebuji pachtit za chlebem, že chce pro mne všechno podniknout a vynasnaží se, aby mi pojistil takový život, jaký mi právě vyličil. Nepovede-li se mi ve světě a budu-li nešťasten, pak to bude mou vlastní vinou nebo z určení osudu; on že jest prost jakékoliv odpovědnosti, neboť učinil dosti, když mě důtklivě varoval před počínáním, o němž věděl, že bude jen k mé zkáze. Zkrátka a dobře: jako učini vše možné pro mne, zůstanu-li doma a podrobím se, tak také nepřispěje ani v nejménším k mému odchodu, aby se nestal spoluvínlkem mého neštěstí. Nakonec mi vyprávěl o mém starším bratru, aby mi poskytl odstrašující příklad. I s ním kdysi tak vážně rozmlouval, aby ho odvrátil od úmyslu zúčastnit se války v Nizozemí. Nic však nepořídil. Jeho mladistvé touhy mu našeptávaly, aby vstoupil do vojska, kde také našel svou smrt. Přesto však že nepřestává prosit a odvažuje se mi říci, že odhodlám-li se k počestlému kroku, Bůh mi nepožehná a já budu mít dosti pokdy, abych rozjímal o tom, že jsem neuposlechl otcovské rady, až pak mi již nebude pomoci.

Při posledních slovech, jež byla skutku prorocká, aniž si toho otec byl sám vědom, jsem pozoroval, kterak hojně slzy smáčely jeho tvář, zejména když mluvil o padlém bratru, a když se pak zmínil o mně, kterak budu mít dosti pokdy k lítosti a nižádný mi již nepomůže. Byl tak pohnut, že ustal v rozmluvě. Pravit, že jeho srdce je tak přeplněno, že není již schopen slova.

Když jsem vložil veškeren náklad na břeh, byl bych nejráději ote-
vřel především soudky s prachem a prach vynášel po částech, abych si
usnadnil práci, ježto soudky byly příliš těžké. Dříve však jsem postavil
malý stan z plachty a několika tyčí, které jsem k tomu účelu připravil.
A do toho stanu jsem snesl všecko, čemu by déšť nebo sluneční úpal
uškodily. Prázdnými sudy a bednami jsem obklopil stan kolem dokola,
abych jej uchránil před náhlým útokem ať už lidí, nebo šelem.

Opatřiv všecko, zatarasil jsem vchod z vnitřku prkny a zvenčí jsem
nastavil prázdné bedny. Potom jsem prostřel na zemi peřinu, k hla-
vě jsem si dal dvě pistole, přiložil nabitou pušku a poprvé jsem ulehl
do postele. Znaven a uondán spal jsem po celou noc velmi dobře, neboť
především noci jsem sotva zdířím a ve dne jsem pracoval těžce, zaměstnán
záchranou věcí z lodi.

Měl jsem snad největší skladiště, jaké kdy kolem sebe nakupil jediný
člověk. Ale nebyl jsem spokojen, domnívaje se, že bych měl zachránit
všecko, co se dá, pokud loď nebude rozbita. Každého dne za odlivu jsem
se tedy vypravil k lodi, vynášeje odtud to nebo ono. Při třetí návštěvě
jsem odnesl všecko lodní výstroj; všechna tenčí lana i provazy, kus plát-
na určený pro správků plachet, i soudek zvlhlého prachu. Větší plachty
jsem rozstříhal, ježto bych v celku jich sotvakdy potřeboval, a po čas-
tech jsem odnesl všecky od první do poslední.

Ale jak jsem se zarádovoval, když jsem asi po šesti takových výpravách,
kdy jsem se již nedomníval, že bych v lodi našel ještě něco prospěš-
ného, objevil pojednou velikou bečku chleba, tři slušné soudky rumu
nebo kořalky, bednu cukru a soudek výrazkové mouky. To mě překva-
pilo, ježto jsem se nenařadil, že bych našel ještě více potravin mimo ony,
které byly již rozmočeny. Bečku jsem hned vyprázdnil, a zabaliv chléb
do rozstřihaných plachet, dopravil jsem všecko šťastně na břeh.

Nazítí jsem se vydal na loď znovu. Všecky volné předměty jsem
již odvezl; i počal jsem přetínat kotevní lana na menší kusy, abych jimi
pohnul. Tak jsem dopravil dva kotvičníky a tlusté lano i s železnými
háky na vor, který jsem udělal z kusů slepého a vratiplachtového ráh-
na. Obtíživ pak plavidlo ještě jiným podobným nákladem, dal jsem
se na zpáteční cestu. Ale štěstí mi již nepřálo. Přetížený vor se nedal
ovládat, takže když jsem se dostal do zátoky, kde byl můj přístav, neří-
dil jsem plavidlo dosti obratně, i zvrátilo se a se vším všudy mě vyklo-
pilo do vody. V nebezpečí jsem nebyl, poněvadž k břehu bylo blízko,
zato však valná část mého nákladu byla tatam a s ním všecko železo,
od něhož jsem si sliboval mnoho užítku. Když pak příliv opadl, zane-
chal většinu provazců a trochu železa, což jsem s nesmírnou námahou
vylovil z vody a vytahal na břeh. Touto prací jsem se úžasné znavil.
Poté jsem neustal ve svých výpravách, dokud jsem neodvezl všecko,
co se dalo.

Za třinácte dnů svého pobytu na ostrově jsem vystoupil jedenáct-
krát na palubu vraku a za ten čas jsem odvozlil všecko, čeho se dovedou
zmocnit dvě lidské ruce. Kdyby příznivé počasí bylo vytrvalo, věru že
bych kus po kuse rozebral a odplavil celou loď. Připravoval jsem se pod-
vanácté na cestu, když se vítr počínal zdvíhat. Přesto jsem se za odlivu
pustil k lodi. Domníval jsem se, že jsem už kajutu dokonale vyprázdnil
a že už tam nic nenajdu. Přece však jsem objevil ještě pouzdro s několi-
ka břitvami, veliké nůžky a hromádku nožů a vidliček. V jiném pouzdru
jsem našel asi třicet šest liber šterlinků v rozličné měně, evropské i bra-
zilské, zlaté i stříbrné.

Usmál jsem se při pohledu na ty peníze: „Bédné smetí, co s tebou,
zvolal jsem. „Nestojíš mi ani za to, abych se pro tě shýbal. Jediný nůž je
mi dražší než celá hromádka tvého zlata. Jsi nadobro k ničemu. Lež si
tu a klesni ke dnu jako věc nehodná záchrany!“ Ale rozmysliv se, zdvi-
hl jsem je přece. Zabalil jsem všechno do kusu plachty a počal jsem
vázat nový vor. Zatímco jsem pracoval, zachmuřilo se nebe, zdvihl se
vítr a ve čtvrt hodině foukalo ostře od pobřeží. Rozvážil jsem, že musím

ním větru a ke břehu se vůbec nedostanu. Bez dalšího váhání skočil jsem do vody a plul jsem ku břehu, ovšemže ztuhla, jednak mě tížil náklad a jednak se voda již zle vzdouvala. Vítr velmi silně dul, a dříve než bych se byl dočkal přílivu, zastihla by mě bouře.

Dospěl jsem zatím domů do svého stanu, kde jsem v bezpečí prohlížel své poklady. Vítr burácel po celou noc, a když jsem ráno vyšel a vyhlížel na moře, loď jsem už nespátřil. Poněkud mě to zarmoutilo, ale záhy jsem se upokojil, uváživ, že jsem nepromeškal jediné chvíle ani nelitoval námahy, abych z uvízlé lodi zachránil všechny užitečné předměty, a pak že bych sotva již něco odamtud vyvezl.

Vzdal jsem se tedy všech nadějí, že bych z lodi ještě něco dostal, leda snad, co vlny z jejich zbytků vyhodí na břeh. Našel jsem vskutku na břehu rozličné trosky, které mi byly jen k nepatrnému užítku.

58

DEFOE, Daniel. *Robinson Crusoe*. Ilustroval Adolf BORN, přeložil Albert VYSKOČIL, přeložil Timotheus VODIČKA. Praha: XYZ, 2016. ISBN 978-80-7505-492-0.